

Vážené kolegyně a kolegovia, vážené študentky a študenti,

predstupujem dnes pred vás s hlbokou úctou, pokorou, ale predovšetkým s obrovským rešpektom k dôvere, ktorá mi bola daná zvolením do funkcie rektora Žilinskej univerzity v Žiline. Viest' našu alma mater – inštitúciu, ktorá pre mňa už od študentských čias reprezentuje nielen miesto každodennej práce, ale skutočný druhý domov – je pre mňa obrovskou čťou a zároveň tou najväčšou profesionálnou zodpovednosťou.

Je to záväzok voči vám všetkým – pedagogickému zboru, vedkyniam a vedcom, študentkám a študentom, zamestnankyniam a zamestnancom, ale aj našim partnerom z akademického prostredia, priemyslu, štátnej, verejnej správy, aj tretieho sektora. No rovnako je to záväzok voči tým, ktorí mi na mojej vlastnej kariérnej ceste venovali svoj čas, odovzdali mi svoje vedomosti a pomohli mi rásť. Túto chvíľu preto vnímam predovšetkým ako príležitosť vrátiť našej univerzite všetko to, čo do mňa počas uplynulých desaťročí investovala.

Dámy a páni, keď uvažujeme nad tým, aká by mala byť úloha modernej univerzity v dnešnom dynamickom svete, vraciam sa k jednej základnej myšlienke. V roku 1921 Thomas Alva Edison používal pri prijímaní nových zamestnancov špecifický vedomostný dotazník. Keď novinár položil otázku z tohto dotazníka týkajúcu sa rýchlo zvuku Albertovi Einsteinovi, ten reagoval slovami, že si nezaťažuje myseľ faktami, ktoré si vie rýchlo dohľadať v knihách. Svoj postoj vtedy zhrnul do vety, ktorá by mala byť vytesaná nad vstupom každej akademickej inštitúcie: „Hodnota vysokoškolského vzdelania nespočíva v naučení sa množstva faktov, ale vo vycvičení mysle k mysleniu.“

Odvtedy, za 105 rokov sa náš svet nepredstaviteľne zmenil. Ľudstvo prežilo ďalšiu ničivú globálnu vojnu, zažilo silne polarizovaný svet, éru uvoľnenia a zjednotenia, aby sme dnes s obavami sledovali, ako opäť prichádza polarizácia nielen vo svete a v našej spoločnosti, ale bohužiaľ aj priamo v našich rodinách. Sila ľudského poznania a hľadania pravdy sa však nemení. To, čo povedal Einstein pred storočím, platí aj dnes, no význam jeho myšlienky sa mnohonásobil.

Zastavme sa na chvíľu a položme si otázku: Čo by slávny fyzik robil dnes? Pripomeniem...Nezaťažovať si myseľ tým, čo si viem rýchlo dohľadať v knihách. Dnes, keď moderné technológie úplne vymazali z jeho výroku slová „rýchlo dohľadať v knihách“ a niekedy už dokonca aj slovo „viem“. Pravdepodobne by sa spýtal: Čo s tým? Môžeme technológiám skutočne veriť, keď často ani v dostupných literárnych zdrojoch z renomovaných vydavateľstiev nenachádzame na kľúčové otázky rovnaké odpovede?

A teraz si predstavte, že sa do takéhoto sveta narodíte a vyrastáte v ňom. Nepoznáte realitu bez mobilných telefónov, bez neustáleho pripojenia na internet či bez sociálnych sietí. Prichádzate na univerzitu bez hlbokých životných skúseností, no ste zavalení obrovskou hĺbkou informácií, medzi ktorými vám však unikajú tie najdôležitejšie súvislosti. Toto je dnešný svet. Svet, ktorý sa radikálne zmenil za jediné desaťročie, a povedzme si to úprimne – vytvorili sme aj ho my. My, výskumníci, inžinieri a akademici, ktorých primárnym cieľom je neustále posúvať poznanie vpred, hľadať podstatu fungovania vecí a prinášať inovácie. Vytvorili sme technológie, ktoré síce umožňujú ľuďom kvalitnejší a nepochybne pohodlnejší život, no vytesňujú nám zo života výzvy.

Pri pohľade na túto realitu by mnohým napadlo, že je čas spomaliť. Že by sme sa mali na chvíľku zastaviť. Táto myšlienka má svoje rácie a mala svoj význam v každej historickej dobe. Ale zastavenie nie je riešením. Netreba brzdiť pokrok, naopak, musíme ísť ďalej, musíme hľadať a riešiť nové výzvy. Je však potrebné urobiť jednu zásadnú zmenu – okrem samotných technológií musíme začať opäť intenzívne myslieť na človeka.

Mária Curie-Sklodowska povedala: „Ničoho v živote sa netreba báť, treba tomu len porozumieť. Teraz je čas porozumieť viac, aby sme sa mohli báť menej.“ Našou povinnosťou je inovovať samotné myslenie. Musíme iným spôsobom vrátiť do života ľudí to, čo nám technológie zjednodušili až do takej miery, že máme pocit, akoby nám to úplne zobrali. Sme na pôde univerzity. Našou najvyššou úlohou a priam etickou povinnosťou

je inovovať prístup ľudí k ľuďom. Je nutné definitívne zmeniť mechanické učenie faktov na učenie spolupráce a spoločného, kritického využívania dostupných informácií.

Vážené pedagogičky, pedagógovia, výskumníčky, výskumníci. Vytvoríme našim študentkám a študentom prostredie a priestor, ktorý im súčasný svet cez technológie zobral. Svojim prístupom na nich prenesme naše skúsenosti v odbornom aj osobnom rozmere tak, aby tá neprehľadná kopa dát začala konečne dávať skutočný zmysel. Aj keď to už mnohí robíme, skúsme zmeniť odovzdávanie informácií prednášaním na odovzdávanie skúseností a vedomostí dialógom, vytvárať interakcie a povzbudiť študentky a študentov, k ich vzájomnému dialógu tak, aby dvihli oči od mobilov a rozprávali sa len tak....využívaním svojho myslenia, hlasu a počúvaním sa.

Svet okolo nás nepotrebuje len viac technológií. Potrebuje predovšetkým osobnosti s kritickým rozumom a empatickým srdcom, ktoré dokážu rozoznať fakty od fikcie a vrátiť spoločnosti dôveru v pravdu.

Široká verejnosť vníma Žilinskú univerzitu ako rešpektovanú inštitúciu, ktorá sa opiera o bohatú tradíciu a poskytuje komplexné vzdelávanie. Sme modernou platformou pre odborné diskusie, pričom si držíme kľúčové postavenie v oblasti dopravy, informačných a moderných technológií, inžinierstva. Naša univerzita má však svetu a Európe čo ponúknuť aj do budúcnosti – musíme len sebavedomo ukázať, čo vieme, čo dokážeme a kam smerujeme.

Rozvojovú víziu formujem pod heslom „Spoločne pre UNIZA“. Chcem viesť túto univerzitu moderne, absolútne otvorene a na základoch kultúry dôvery a spájania. Tento rozvoj opieram o päť strategických pilierov, ktoré budú určovať naše smerovanie v nasledujúcich rokoch:

Prvým pilierom je moderné vzdelávanie a výchova skutočných lídrov.

Vzdelávanie v 21. storočí musí byť maximálne flexibilné, úzko prepojené s praxou a projektovo orientované. Plánujeme do našich študijných programov systematicky zavádzať nástroje umelej inteligencie, pretože práve tie pripravujú našich absolventov na výzvy, ktoré ich na trhu práce čakajú. Zároveň chceme znižovať administratívnu záťaž a prostredníctvom automatizácie vnútorného systému kvality vytvoriť pre našich pedagógov viac priestoru pre kvalitnú výučbu, špičkovú vedu a slobodný tvorivý rozvoj. Tu si však musíme uvedomiť jednu kľúčovú vec: našou úlohou nie je produkovať len radových zamestnancov. Naším cieľom musí byť výchova budúcich zamestnávateľov. Chceme formovať absolventov, ktorí budú mať odvahu a víziu aktívne tvoriť slovenskú ekonomiku a ktorí budú sami vytvárať nové pracovné príležitosti. Naša univerzita má ambíciu a obrovský potenciál vychovávať silnú, inovatívnu slovenskú podnikateľskú vrstvu, a to vo všetkých odboroch, ktoré sa na našej pôde študujú.

Druhým pilierom je excelentná veda, výskum a moderná doktorandská škola.

Vo vedeckej činnosti musíme klávať nekompromisný dôraz na kvalitu, nie na kvantitu. Naším cieľom je podporovať publikačnú činnosť v najlepších svetových časopisoch – v kategóriách Q1 a Q2 – a vytvárať silné, synergické vedecké tímy naprieč fakultami. Implementáciou celouniverzitnej doktorandskej školy chceme dať našim mladým vedcom a doktorandom stabilné zázemie a profesionálne podmienky, ktoré im umožnia realizovať medzinárodne konkurencieschopný výskum priamo u nás doma.

Tretím pilierom je spolupráca doma, v zahraničí a aktívne medzinárodné sieťovanie.

Veda nepozná hranice. Preto vznikli univerzity. Posilníme funkčnú sieť našich európskych a svetových partnerov. Naším ambicióznym cieľom je zásadne zvyšovať podiel spoločných „joint degree“ programov a aktívnejšie sa zapájať nielen do konzorciálnych výskumných projektov v rámci programu Horizont Európa, ale aj do nevýskumných medzinárodných iniciatív. Paralelne s tým budeme v spolupráci s krajom a mestom

Žilina budovať silný regionálny kooperačný ekosystém, ktorý prepojí akademickú pôdu s priemyslom a reálnou praxou.

Štvrtým pilierom sú inovácie, živý SMART kampus a rozvoj investícií.

Univerzita musí byť moderným a inšpiratívnym prostredím nielen pre prácu, ale aj pre život. Proaktívne pripravujeme investičné projekty a štúdie realizovateľnosti – nie však sami, zapojíme do návrhov budúcnosti celú UNIZA komunitu. Na realizáciu týchto cieľov využijeme fondy Európskej únie a ďalšie externé zdroje. Chceme, aby bol náš kampus miestom, v ktorom okolo symbolu pulzujúceho srdca bude pulzovať kultúra, šport a intenzívny komunitný život.

Piatym, a pre mňa osobne najdôležitejším pilierom, je ľudský rozmer UNIZA a otvorený dialóg.

Nesmieme nikdy zabudnúť, že univerzita – to nie sú len zrekonštruované budovy a špičkové laboratórne prístroje. Univerzita sú predovšetkým ľudia. Absolútnou prioritou sú spokojní, vnútorne motivovaní a lojálni zamestnanci a zamestnankyne, no rovnako aktívni študenti a študentky, ktorých vnímam ako plnohodnotných partnerov v našom spoločnom dialógu. Dovoľte mi na tomto mieste sa preto prihovoriť priamo vám, našim študentkám a študentom. Prínos vášho štúdia na univerzite ani zďaleka nespočíva len v získavaní nových odborných vedomostí či vo vylepšovaní praktických zručností. Je to predovšetkým o budovaní vzťahov. Je to o vytváraní cenných kontaktov, sietí a priateľstiev, ktoré budú formovať celý váš profesionálny a veľmi často aj váš osobný život. Práve tu, na chodbách, v laboratóriách a na internátoch našej univerzity, vznikajú väzby a partnerstvá, ktoré pretrvávajú desaťročia a z ktorých budete čerpať oporu aj v tých najnáročnejších chvíľach.

Dámy a páni. Naša univerzita má silu aj preto, lebo má silnú podporu v tých, ktorí nám pracujúcim vo vede a vzdelávaní a tým, ktorí sa vzdelávajú vytvárajú podmienky, aby sme sa cítili komfortne. Viem, že si vážime si ich prácu. Vážme si bezpečie, čistotu, ekonomické aj prevádzkové fungovanie a každodenne pripravenú a chutnú poživenu. Taktiež viem, že rovnakú vďačnosť cítia voči nám a našim výsledkom. Všetko je o vzájomnom správaní sa, úcte a spoluexistencii na našej UNIZE.

Späť k vízi. Formulujem ju s plným vedomím toho, že ako ľudstvo aktuálne prechádzame obdobím nesmierne dynamických zmien a hlbokých humanistických výziev. Ak sa pozrieme hlbšie do dejín ľudstva, vidíme, že technológie nám vždy dávali obrovskú silu meniť svet okolo nás. Boli to však pevné hodnoty, nezlomná etika a kritické myslenie, ktoré nakoniec určovali, či táto sila spoločnosť posúvala vpred k humanizmu, alebo ju strhávala k úpadku. Dnes, v dobe, keď umelá inteligencia a plná automatizácia zásadným spôsobom menia náš každodenný život a pracovný trh, stojíme opäť presne na tejto historickej križovatke.

Univerzity musia zostať bezpečným prístavom a miestom, kde hľadáme odpovede aj na tieto otázky, ako má technológia a ako majú naše nové poznatky predovšetkým slúžiť človeku, ochrane jeho dôstojnosti a celospoločenskému dobru. Nelson Mandela kedysi poznamenal: "Vzdelanie je tá najmocnejšia zbraň, ktorú môžete použiť na zmenu sveta. Je pre svet kompasom." Zbrane v rukách bez kompasu sú však nebezpečné.

Naším poslaním je preto formovať komplexné osobnosti s pevným morálnym kompasom. Ak má byť Žilinská univerzita skutočným lídrom budúcnosti, musí byť nielen centrom špičkových inovácií a excelentného výskumu, ale musí sa stať aj pevným majákom etiky, zodpovednosti a kritického myslenia. Technické znalosti a diplomy dávajú našim absolventom do rúk nesmierne mocné nástroje. My ich však počas ich štúdia pomocou dialógu naučíme aj to, ako majú tieto nástroje používať – s hlbokou múdrosťou, s pokorou a s nesmiernym rešpektom k druhému človeku i k celej našej planéte.

Dámy a páni, stojím tu dnes pred vami pripravený pracovať s plným nasadením, s absolútnou otvorenosťou a s hlbokým rešpektom ku každému z vás. Pevne verím, že v symbióze pulzujúceho študentského a inšpiratívneho zamestnaneckého života spoločne posunieme Žilinskú univerzitu v Žiline opäť o ďalší významný krok vpred – ako medzinárodne rešpektované centrum vzdelania, modernej vedy a významné miesto v spoločnosti, na ktoré sme právom hrdí.

ŽILINSKÁ UNIVERZITA
V ŽILINE

prof. Ing. Branislav Hadzima, PhD.
rektor

Ešte raz vám úprimne ďakujem za vašu dôveru a už teraz sa nesmierne teším na našu spoločnú prácu pre UNIZA!

Ďakujem za pozornosť.

prof. Ing. Branislav Hadzima, PhD.
rektor UNIZA